

Sygn.akt. IACz 371/13

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący SSA Bogdan Wysocki

Sędziowie: SA Jan Futro (spr.), SA Hanna Małaniuk

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa E. M.

przeciwko Z. M.

o rozwód

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z

dnia 18 października 2012 r.

sygn. akt XIV C 201/11

oddala zażalenie

Hanna Małaniuk Bogdan Wysocki Jan Futro

Zaskarżonym postanowieniem zawartym we wskazanym wyroku Sąd Okręgowy orzekając rozwiązanie małżeństwa stron z-winy pozwanego (pkt 1) zasądził od niego na rzecz powódki 977 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2).

W uzasadnieniu wskazał, że skoro orzeczono rozwód z winy pozwanego, należało uznać, że przegrał proces i w konsekwencji obciążyć go kosztami procesu, na które składają się opłata od pozwu w kwocie 600 zł i koszty zastępstwa procesowego powódki (z uwzględnieniem opłaty skarbowej) w kwocie 377 zł

Na postanowienie to w części, w jakiej orzeczono o kosztach procesu zażalenie wniósł pozwany domagając się jego zmiany i zwolnienia go od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wskazał, że nie ma żadnych dochodów a jedynym źródłem jego utrzymania jest zasiłek z (...)P..

Rozpoznając zażalenie Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się niezasadne.

Instytucja kosztów procesu, chociaż ściśle wiąże się z prowadzeniem sporów cywilnych-w szerokim pojęciu tego słowa- o podłożu zawsze materialnoprawnym, jest instytucją, której kształt i zasady regulowane są przez przepisy kodeksu postępowania cywilnego, tj. przez przepisy procesowe. Najogólniej rzecz ujmując,

koszty procesu to nakłady pieniężne ponoszone przez stronę w związku z tokiem postępowania sądowego.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona, która przegrała sprawę cywilną ma obowiązek zwrotu przeciwnikowi kosztów obrony, tj. tych, które są niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Kwestię czy i w jakim zakresie strona przegrała sprawę ocenia się według tego czy żądania strony zostały w całości lub w części uwzględnione. W niniejszym procesie żądania powódki zostały w pełni uwzględnione mimo, że pozwany domagał się rozvodu z jej winy. Niewątpliwie zatem to pozwany przegrał proces.

Zwrot kosztów procesu następuje na żądanie strony wygrywającej. Do kosztów tych zalicza się inter alia koszty sądowe (§ 2) oraz koszty zastępstwa procesowego (§ 3). W niniejszej sprawie koszty te poniesione przez powódkę wyniosły 977 zł.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że zgodnie z zaleceniem nr R (81) 7 dotyczącym środków ułatwiających dostęp do wymiaru sprawiedliwości, przyjętym przez Komitet Ministrów w dniu 14 maja 1981 r., powinno być zasadą, że - z wyjątkiem szczególnych okoliczności - strona wygrywająca otrzymuje od strony przegrywającej zwrot sum rozsądnie wydatkowanych na koszty postępowania i honoraria adwokackie (cyt. za Standardy Prawne Rady Europy. Zalecenia, Tom IV, Sądownictwo, Warszawa 1998, s. 215).

Uzasadnia to pogląd, że przewidziane w art. 102 k.p.c. odstępstwo od tej zasady może mieć miejsce tylko w sytuacjach wyjątkowych. Jak zresztą wprost wynika z treści powyższego przepisu w wypadkach „szczególnie uzasadnionych” sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko części kosztów albo nie obciążyć jej w ogóle kosztami. Zastosowanie tego przepisu wymaga w każdym przypadku ustalenia, że istnieje taka szczególna (wyjątkowa) podstawa uzasadniająca odstępstwo od reguły określonej w art. 98 § 1 k.p.c. Nie może, tak wylicznym podstawą być trudna sytuacja majątkowa strony zobowiązanej do zwrotu kosztów stronie przeciwnej. Przeciwno takiemu poglądowi przemawia też treść art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r. nr 90 poz.594 ze zm.) zgodnie z którym zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Hanna Małaniuk Bogdan Wysocki Jan Futro